

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

Број:

10/7-1-69

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Датум:

9.12.2016.

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Доцент др Бранимир Станковић
2. Ванредни професор др Бобан Арсенијевић
3. Доцент др Мирјана Илић

2. Одлука Већа департмана за српски језик број 10/7-1-31 од 02. септембра 2016. године.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме
Емилија Драган Стојановић
2. Година уписа на мастер академске студије
2015/2016.
3. Назив студијског програма
Мастер академске студије филологије, модул српски језик

III НАСЛОВ МАСТЕР РАДА:

Сексизам у језику и родно осетљиви језик – теорија и пракса у Србији

IV ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА:

Мастер рад „Сексизам у језику и родно осетљиви језик – теорија и пракса у Србији“ кандидаткиње Емилије Стојановић бави се проблемом транспарентности (видљивости) женског природног рода референата именица *nomina agentis* у дискурсу писаних медија у Србији у последњих десет година. Написан на 49 страна, рад је подељен у седам поглавља и садржи једну табелу, у којој су приказани укупни резултати спроведеног истраживања. Теоријски и методолошки, рад се ослања на истраживања латентног сексизма и присуства/одсуства родно осетљивог језика презентована у радовима групе лингвисткиња и лингвиста окупљених око Свенке Савић, професорке емерите Универзитета у Новом Саду. Корпус на основу којег је кандидаткиња испитивала стање у језику медија били су текстови објављени на порталима водећих дневних новина у периоду од 2006. до 2016. године.

У уводном поглављу кандидаткиња дефинише појмове феминизма, феминистичке лингвистике, сексизма у језику и родно осетљивог језика. Подсећа се на везу између друштвених околности у којима припадници једне језичке заједнице комуницирају и карактеристика граматичког и лексичког система њиховог језика, као средства комуникације. Представља се и централни предмет рада – употреба именица *nomina agentis* за упућивање на особе женског пола у дискурсу писаних медија у Србији.

Поглавље „Језик родне равноправности“ даје кратак преглед историјата феминистичке лингвистике у иностраној и домаћој (српској и сербокроатистичкој) литератури. Указује се и на чињеницу да међу самим лингвисткињама и лингвистима у Србији не постоји консензус по овом питању.

Трећи одељак рада, насловљен „Норма српског језика и језик родне равноправности“, представља ставове званичне српске језичке политике, односно Одбора за стандардизацију српског језика, уобличене у одлуци под насловом „Језик родне равноправности – родно диференцирани језик и граматичка категорија рода у српском језику“, донете 2011. године. Одредбама овог документа кандидаткиња супротставља конкретне предлоге Свенке Савић изнете у „Упутствима за стандардизацију родно осетљивог језика“.

У поглављу „Родна равноправност и дискриминација у језику медија“ презентују се резултати истраживања сексизма у дневним листовима „Наша Борба“, „Политика“ и „Дневник“ у периоду од 1990. до 1996. године, које је професорка Савић публиковала у раду „Жена скривена језиком медија: кодекс несексистичке употребе језика“. Управо овај рад представља и теоријско-методолошко полазиште за истраживање које је спровела кандидаткиња Стојановић.

Поглавље „Теоријски и законски оквир за истраживање“ представља законске акте којима се прописује дата материја. Регулаторно тело за родну равноправност, Управа за родну равноправност Владе Републике Србије, у складу са „Националном стратегијом за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности“, донела је акциони план за имплементацију и покренули питање употребе родно осетљивог језика у јавном говору и јавном животу. Ипак, у Србији не постоји јединствен кодекс употребе родно осетљивог језика, већ различити кодекси који у себи садрже и одредбе о родно осетљивом изражавању, попут Кодекса новинара Србије, Етичког кодекса електронских медија, кодекса Асоцијације независних електронских медија, Кодекса родно осетљивог медијског изражавања, Водича за родно осетљив приступ у медијима Управе за родну равноправност и „Упутства за стандардизован недискриминативни говор и понашање“ Омбудсмана Републике Србије.

Шесто, најобимније поглавље тезе, „Пракса у српским писаним медијима данас“, најзначајније је у раду будући да представља резултате истраживања транспарентности женског рода у текстовима објављеним на порталима дневних новина „Информер“, „Курир“, „Блиц“, „Данас“, „Вечерње новости“ и „Политика“ у периоду од 2006. до 2016. године. Основна хипотеза кандидаткиње била је да ће листови са либералнијом уређивачком политиком доследније користити родно сензитиван језик, те да ће латентног сексизма бити више у дневним новинама које се уобичајено везују за нешто конзервативнију читалачку публику. Након детаљне провере присуства/одсуства 123 лексеме у корпусу, полазна хипотеза није потврђена.

Седмо поглавље рада доноси закључак. Одсуство чак 65 од 123 феминатива може указивати на постојање скривене дискриминације, али може бити и последица чињенице да није било садржаја који би захтевали употребу облика који експлицитно маркирају природни женски род. У корпусу су, ипак, забележени и примери у којима се облицима мушког рода

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

Број:

10/7-1-69

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Датум:

9.12.2016.

реферише на особе женског пола, што непосредно указује на недвосмислени сексизам.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА МАСТЕР РАДА:

1. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Највише примера родно сензитивног језика забележено је у листовима „Блиц“, „Информер“ и „Данас“, при чему се знатно разликују области и типови текстова у којима се јављају. У великом броју случајева, уместо феминатива, коришћен је облик *жена* + *nomina agentis* у мушком роду (*жена авијатичар*) иако одговарајући облици већ постоје у свакодневној језичкој пракси. Поредићи своје са резултатима истраживања Свенке Савић, кандидаткиња констатује да родна равноправност добија позитивну тенденцију, ако не у научним круговима, онда свакако у свакодневној медијској пракси (прецизније, у штампаном / Интернет медијском корпусу).

2. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Кандидаткиња успешно описује и интерпретира резултате спроведеног истраживања. Посебно је важна понуђена компаративна перспектива између досадашњих истраживања анализираних феномена и сопственог истраживања кандидаткиње.

3. КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА

Мастер теза кандидаткиње Емилије Стојановић је у потпуности урађена у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

Теза садржи све елементе битне за овај тип научног рада.

Оригиналан допринос науци састоји се у спроведеном истраживању употребе феминатива у писаним медијима у шест најчитанијих дневних листова у Србији у периоду од 2006. до 2016. године.

Најважнији недостаци тезе су чињенице да рад не даје јасан увид у учесталост употребе облика мушког рода за упућивање на особе женског пола, те да при навођењу примера није дат шири контекст у коме се појављује феминатив или конструкција *жена* + *nomina agentis* у мушком роду. Оба недостатка су у извесној мери разумљива с обзиром на ограниченост простором и на очекивану (не)претенциозност рада на овом нивоу студија.

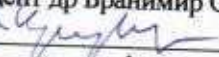
VI ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене тезе, комисија предлаже:

- да се мастер рад прихвати а кандидату одобри јавна одбрана
- да се мастер рад враћа кандидату на дораду (да се допуни односно измени) или
- да се мастер рад одбија

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Доцент др Бранимир Станковић

Ванредни професор др Бобан Арсенијевић

Доцент др Мирјана Илић